



Poetika, İkinci Kitap

Yazan: Aristoteles

Türü: Felsefe

Görüldüğü Film: *Der Name der Rose* (Gülün Adı), Jean-Jacques Annaud, 1986

Aristoteles'in *Poetika* isimli eserinin kimilerince kayıp olduğu düşünülen ve komedyayı konu alan bölümü. Gülmeyi günah sayan manastır kütüphanecisi kör Jorge de Burgos (Feodor Chaliapin Jr) geriye kalan muhtemelen tek yazma nüshasının okunmasını engelliyor ve daha da ileri gidecek sayfaları çeviren parmakların temas ettiği köşeleri arsenikleterek, kitabı gizlice okuyanların zehirlenip ölmelerini sağlıyor; hatta bununla da yetinmeyip yeri geldiğinde meraklıların kitabı okumasını teşvik ederek yazma nüshayı adeta bir cinayet silahına dönüştürüyor. Nihayetinde kitap kütüphanede çıkan büyük bir yangında yok oluyor. Bu kayıp kitaptan geriye kalan yegâne şey, rahip Baskerville'li William'ın okuma şansı

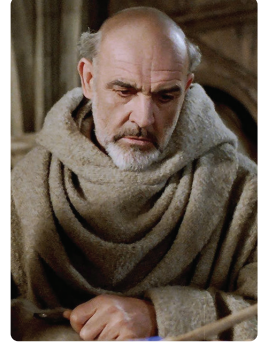


Poetika'nın kayıp cildini okuyup gülen, böylece "büyük günah" işleyen Yunan tercüman. Bu onun son gülüşü olacak ve çok geçmeden cesedi bulunacak.

bulduğu şu başlangıç cümlesi: “Şimdi komedinin, bayağı insanları kullanıp onların kusurlarından memnuniyet duyarak, gülünç olandan zevk almamızı nasıl sağladığını inceleyeceğiz.”

Peki, Jorge de Burgos bu kitabın okunmasını neden istemiyor? Gülmeyi insanı hayvandan ayırt eden bir özellik sayan Aristoteles’e katılmayan Jorge de Burgos, Mesih’in asla gülmediğini, Yeni Ahit’te bu konuda tek bir satır yer almadığını hatırlatarak (zira İsa’nın yüzü asalet, heybet ve güzellik timsalidir) gülmenin yüzü çirkinleştiren, insanı maymuna çeviren şeytani bir eylem olduğuna inanıyor. Gülmenin korkuyu öldürdüğünü, Şeytan’dan korkmayan insanda Tanrı inancının yerleşmeyeceğini savunuyor. Ona göre Tanrı’ya gülünmez; çünkü Tanrı’ya gülmek dünyayı yaratılış öncesindeki kaosa sürükler.

Poetika dışında mizahtan, gülmeden bahsedene başka kitaplar olsa da ciddiyetin zırlı muhafızı Jorge de Burgos, *Poetika*’nın komedyat kitabını özellikle büyük bir tehdit olarak görüyor; çünkü kitabı okuyacak eğitimli insanların gözünde de gülmenin kabul edilebilir bir eylem haline gelmesinden korkuyor; kitaba erişimi engelleyerek en azından gülmenin sadece sıradan, düşüncesiz günahkârların bir eğlencesi olarak kalmasını sağlayacağını sanıyor.



Cinayetleri soruşturan Baskerville’li William, İncillerde İsa’nın güldüğüne dair tek bir satır olmadığı argümanına karşı, İsa’nın gülmediğine dair de tek bir satır olmadığını hatırlatarak, azizlerin imanının düşmanlarıyla alay etmek için mizahı kullandığını, hatta bir keresinde putperestler tarafından kaynar suya daldırılan Aziz Maurice’in, suyun çok soğuk olduğundan şikayet ettiğini ve şaşkınlıkla elini suya sokan kâfir hükümdarın elinin yandığını hatırlatır.



Bir negatif Jorge Luis Borges imgesinden türetilmiş gibi görünen Jorge de Burgos, sanki unutulmuş bir “on birinci emir”den söz etmektedir: Gülmeyeceksin! Ona göre bir Hristiyanı yakışan; ciddiyet, günahlardan duyulan pişmanlık ve kederdir.



De Umbrarum Regni Novem Portis [Gölgeler Krallığının Dokuz Kapısı]

Yazan: Aristidem Torchiam

Basım Yeri ve Tarihi: Venedik, 1666

Türü: Okültizm

Görüldüğü Film: *The Ninth Gate* (9. Kapı),
Roman Polanski, 1999

Rivayet o ki Aristidem Torchiam, bu okült kitabı, bizzat Lucifer'in yazdığı iddia edilen kayıp *Delomelanicon* isimli bir kitaptan uyarlamış. Söz konusu kitap, Prag'da şeytani sanatlar (*ars diavoli*) üzerine araştırma yaparken eline geçmiş. İçinde yer alan dokuz gravür de yine *Delomelanicon*'dan alınmış. Gravürler, Şeytan'ın huzuruna çıkmayı ve onun bahşedeceği güce sahip olmayı mümkün kılan dokuz kapıyı açan bir şifrenin parçalarını oluşturuyor.

Nüşhalardan birisine sahip olan Barones Frieda Kessler'in (Barbara Jefford) kaleme aldığı *Aristide Torchia: The Devil's Apprentice* (Aristide Torchia: Şeytan'ın Çırağı) adlı biyografik esere göre, Torchiam kitabın yayımlanmasından bir yıl sonra, yani 1667'de Engizisyon tarafından diri



Yazarının Şeytan'la işbirliği yaparak yazdığı *De Umbrarum Regni Novem Portis*'in iç kapağı. Aşağıda kitabın Fargas Nüşhası görülmüyor.





Hayatını okültizme ve bu konularda yayımlanmış nadir eserleri toplamaya vakfetmiş Barones Frieda Kessler.

diri yakılmış. Ölümünün ardından onun anısını yaşatmak ve sırlarını korumak için takipçileri Gümüş Yılan isimli gizli bir cemiyet kurmuş. Asırlar boyunca *De Umbrarum Regni Novem Portis*'i okuyup Karanlıklar Prensi'ne tapınmak üzere toplantılar düzenlemişler. Fakat zamanla cemiyet yozlaşmış ve canları sıkılan zenginlerin özel kulübü hâline gelmiş; cinsel fantezilerini tatmin etmek için cemiyeti kullanmaya başlamışlar. Balkan Press'in sahibi, nadir eserler koleksiyoncusu ve ortaçağ heretikleri konusunda uzman olan Dr. Boris Balkan da (Frank Langel-la), yazar Barones Kessler de bu kulübün üyesi. Tekerlekli sandalyeye mahkûm ve bir eli olmayan Barones'in dediğine bakılırsa, yaşı kemale erince bu işlerden elini eteğini çekmiş, kendini sadece araştırmaya ve kitap yazmaya vermiş. Servetlerini bu gizli cemiyet sayesinde edindikleri yanıl-saması içindeki varlıklı kişiler, her yıl Aristidem Torchiam'ın ölüm yıldönümünde toplanıp ritüel-lerini gerçekleştiriyorlarmış.

Boris Balkan, kitabın Andrew Telfer Nüş-hası'na şüpheli bir şekilde sahip oluyor. Kendi nüshası dışındaki diğer ikisinin sahih olmadığını düşünse de onları kendi nüshasıyla karşı-laştırmak, varsa aralarındaki farkları öğrenmek istiyor. Bu amaçla yüksek bir ücret ödeyerek görevlendirdiği nadir kitap simsarı Dean Corso